

Vergaderjaar 2022–2023

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3073

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 maart 2023

Op 7 februari 2023 (Handelingen II 2022/23, nr. 49, Regeling van Werkzaamheden) heeft de Tweede Kamer het voorstel van het lid Markuszower (PVV) besproken om een debat te agenderen naar aanleiding van het artikel in de Gelderlander met als titel «Uitzetten afgewezen asielzoekers blijft moeizaam, 2.550 vliegtickets geannuleerd»¹. Dit verzoek vond geen meerderheid, maar het lid Bisschop (SGP) verzocht om een toelichting van het kabinet.

Ik kan uw Kamer als volgt informeren. Het artikel in de Gelderlander baseert zich in de eerste plaats op gegevens die afkomstig zijn van de website van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V)². De DT&V zet zich in voor maximale transparantie over de instroom in haar caseload en het gerealiseerde vertrek. De ketenbrede cijfers, die ook in de Staat van Migratie zijn gepubliceerd³, zijn hoger, omdat daarin ook het vertrek wordt meegenomen dat door andere ketenpartners wordt gerealiseerd, zoals door de KMar aan de grens, met name op Schiphol.

Geannuleerde vluchten

De DT&V boekte in 2022 ongeveer 4780 vliegtickets om vreemdelingen terug te laten keren of over te dragen. Ongeveer 2.550 (53%) van die tickets moesten worden geannuleerd. Ten opzichte van 2021 is het aantal geannuleerde vluchten zowel in absolute als in relatieve zin gedaald. In 2021 werden namelijk 4.970 vluchten geboekt, waarvan er 3.100 vluchten werden geannuleerd (62%).

¹ Uitzetten afgewezen asielzoekers blijft moeizaam, 2550 vliegtickets geannuleerd | Binnenland | gelderlander.nl.

² Instroom- en vertrekcijfers | Over DT&V | Dienst Terugkeer en Vertrek.

³ Bijlage bij Kamerstukken 30 573 en 19 637, nr. 190.

De hoofdoorzaken voor het aantal geannuleerde vluchten in 2022 zijn dat de vreemdelingen zich voorafgaand aan de vlucht aan het toezicht onttrokken hebben (circa 570 vluchten), en dat veel landen van bestemming en luchtvaartmaatschappijen een recente negatieve PCR test als reisvoorwaarde stelden en vreemdelingen medewerking aan deze test weigerden (circa 590 vluchten). Een kanttekening hierbij is dat de vreemdelingen die zich aan het toezicht hebben onttrokken, mogelijk ook hun medewerking aan een PCR test zouden hebben geweigerd. Dit benadrukt het belang om in samenhang te blijven investeren in alle aspecten die terugkeer kunnen belemmeren (voorkomen van onttrekken aan toezicht, samenwerking met landen van herkomst en het mogelijk maken van gedwongen afname van een PCR test). Een relatief klein deel van de annuleringen is terug te voeren op verzet. In 2022 waren dit circa 150 vluchten. De overige annuleringen volgen uit een veelheid aan oorzaken, zoals procedures, medische redenen, annuleringen door luchtvaartmaatschappijen en omboekingen. Ook is een deel van de vreemdelingen uiteindelijk alsnog ondersteund door IOM vertrokken, waardoor de door DT&V geboekte vlucht werd geannuleerd.

De kosten van iedere uitzetting en annulering verschillen per individuele casus en zijn afhankelijk van een combinatie van diverse factoren. Ook zijn er andere ketenpartners bij betrokken, zoals de Koninklijke Marechaussee (KMar) en de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O). Daarom is er geen specifieke informatie beschikbaar over de kosten van annuleringen als gevolg van fysiek verzet van vreemdelingen. In het kader van kostenbesparing worden waar mogelijk flexibele tickets geboekt.

Voor de goede orde kan worden opgemerkt dat het artikel voornamelijk terugblijkt. De totale instroom bij de DT&V is de afgelopen drie jaren verder gedaald in vergelijking met het pre-COVID jaar 2019. Wat betreft de vertrekcijfers valt op dat, ondanks de lagere instroom, in 2022 sprake is van een toename van het aantoonbaar vertrek (zowel in absolute als relatieve zin) en dat het aandeel niet-aantoonbaar vertrek afneemt. Deze toename geldt zowel voor zelfstandig als voor gedwongen vertrek. Een van de oorzaken is dat er sinds de tweede helft van 2022 augustus geen Dublinlanden meer zijn die een vaccinatiebewijs en/of een negatieve uitslag van een COVID-test als inreisvoorwaarde stellen. Deze positieve ontwikkeling geldt vooral voor vertrek binnen de EU. Er is nog steeds een aanzienlijk aantal landen van herkomst dat inreisvoorwaarden stelt, waardoor gedwongen vertrek lastig gerealiseerd kan worden.

Mede om die reden wordt, zoals bekend bij uw Kamer, een wetsvoorstel voorbereid om, indien noodzakelijk voor het realiseren van de terugkeer, ook onder dwang een PCR test af te kunnen nemen. De verwachting is dat dit wetsvoorstel op korte termijn in consultatie zal gaan.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg